

УДК 378.018.43:796

DOI: 10.12958/2227-2844-2020-7(338)-141-147

Глоба Галина Валеріївна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

galinagloba@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3225-012X>

Діденко Максим Васильович,

магістр ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Слов'янськ, Україна.

didenko.maks75@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-1243-2586>

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ НИЗЬКОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ УКРАЇНИ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ COVID-19

В умовах дігіталізації вищої освіти, перед кожним фахівцем у сфері освіти постає задача усвідомлення напрямку зміни власної дисципліни, аналізу нових можливостей та складнощів переходу до новітніх технологій навчання. Епідемія COVID-19 тільки прискорила означені процеси, тому навіть вихід з карантинного режиму вже не додасть кардинальних змін у загальні тенденції й світові процеси. Проте в Україні, особливо в регіонах з порівняно нижчим рівнем життя, перехід до дистанційного навчання виявляється складним та серйозним випробуванням, що потребує осмислення та планування й підтримки на державному рівні.

Тема дослідження є складовою частиною комплексної програми науково-дослідницької роботи кафедри методики викладання спортивно-педагогічних дисциплін Донбаського державного педагогічного університету, у структурі державної програми «Фізичне виховання – здоров'я нації» (пункт 36 цільової комплексної програми), та Зведеним планом науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2019-2020 рр. «Оптимізація процесу професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури».

Карантинний режим і раптовість переходу до дистанційної освіти стимулювали вітчизняних фахівців з фізичної культури до написання великої кількості статей та проведення численних вебінарів з порадами та методиками щодо планування та проведення онлайн занять. Найвдаліші проекти пропонує зазначений вище державний проект Prometheus.org.ua, що пропонує безкоштовний курс «Нова фізична

культура» для фахівців та батьків від видатних спортсменів та лекторів (Prometheus, 2020), платформи naurok.com.ua, <https://vseosvita.ua>, Спорт заради розвитку (інноваційні уроки фізичної культури) (Офіційний канал, 2020), Відеоуроки для школярів (Мінцифра, 2020), Діджитал-фізкультура для школярів за участі зірок спорту (Дія, 2020), численні YouTube-канали, приватні блоги та сервіси, які пропонують комплекси фізичних вправ з різних видів спорту, тощо. Також усі національні та державні університети викладають програми для дистанційного навчання.

Проте ми не знайшли майже жодної наукової публікації щодо результатів впровадження дистанційної освіти у сфері фізичного виховання окрім приватних та колективних відео-звітів вчителів фізичної культури для батьків на шкільних сайтах. Матеріали конференцій, таких як «Проблеми впровадження дистанційного навчання в освітньому процесі вищих військових навчальних закладів та можливі шляхи їх вирішення» (Тищенко, 2020) відображають суто теоретичний підхід, що обговорює саму концепцію дистанційності освіти без аналізу кількісних даних.

Зазначені вище проблеми та питання переконують у необхідності професійних звітів, висновків, огляду та аналізу досвіду викладання та досягнень учнів усіх рівнів навчання науковцями у сфері фізичного виховання. Науковий інтерес становлять: результати організації фізичного виховання у дистанційному режимі в українських ЗВО; статус проблем та способи їх вирішення.

Цілі статті: описати та проаналізувати результати проведення занять з фізичної культури у дистанційному режимі в умовах ЗВО України.

Мета статті: проаналізувати організацію дистанційної фізкультурної освіти в ДДПУ та виділити нагальні проблеми у цій сфері та способи їх вирішення.

Протягом другого семестру 2020 року відбувся раптовий перехід до дистанційного навчання. На сайті Донбаського державного педагогічного університету slavdpu.dn.ua було створено платформу для дистанційного навчання. Комунікація зі студентами кафедри МВСПД відбувалася за допомогою усіх можливих медіа: електронної пошти та телефонних дзвінків, платформ та месенджерів Viber, Facebook та Zoom. Уроки з плавання та музично-ритмічного виховання теж проводилися онлайн, з акцентом на викладанні теоретичного матеріалу. Порівняльні результати заліку й екзаменів студентів 1 курсу стаціонару за 2019-2020 рік та п'ять попередніх років (2014-2019) наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Порівняльні результати оцінювання успішності з музично-ритмічного виховання студентів 1 курсу факультету фізичного виховання за 2014-2020 роки.

Роки навчання	Дівчата		Хлопці		Загалом	
	Кількість	Середній бал	Кількість	Середній бал	кількість студентів	Середній бал
2019-2020	8	67,3	16	64,7	23	65,6
Середнє 2014-2019	8	70,7	12,6	69,1	20,6	69,7
2018-2019	10	60,3	15	71,5	25	67
2017-2018	7	72,4	14	64,7	21	67,3
2016-2017	8	72,6	11	68,3	19	70,1
2015-2016	7	74,3	10	65,1	17	68,9
2014-2015	8	74,0	13	76,1	21	75,3

За результатами дослідження виявлено загальне падіння (на 4,1%) рівня знань та навичок з музично-ритмічного виховання як в хлопців (на 4,4%), так і в дівчат (на 3,4%) за 2019-2020 навчальний рік порівняно з середніми результатами за 2014-2019 роки. Це є прямим наслідком переходу до дистанційної форми навчання. Потрібно зауважити, що й перший семестр 2019-2020 року студенти навчалися стаціонарно та отримали відповідний обсяг практичних занять. Тому загальне падіння рівня успішності з дисципліни значно пом'якшене. Проводити ж атестацію з плавання за 2019-2020 р. взагалі можливо лише за рівнем засвоєння теоретичного матеріалу. Практичні заняття – самостійні уроки з плавання без інструктора – взагалі неможливо рекомендувати студентам-початківцям за технікою безпеки.

Крім того, технічні проблеми виникали під час організації заліків та екзаменів зі спортивно-педагогічних дисциплін у другому семестрі 2019-2020 року: в багатьох студентів не працював Zoom чи Інтернет під час екзамену, з деякими зв'язок було втрачено навіть через електронну пошту. Студенти отримували екзаменаційні завдання неодноразово тому що користувалися різними серверами, що фільтрували пошту за різними стандартами. В деяких студентів телефони чи комп'ютери взагалі не встановлювали Zoom через те, що студенти з малозабезпечених сімей мають старі версії телефонів та комп'ютерів, низький рівень знань з цифрових технологій, не можуть самостійно встановлювати та налагоджувати застосунки. Викладачі не мали права вимагати наявності означених знань та обладнання через те, що за контрактом та за законом цих знань не вимагалось при поданні документів до вступу на спеціальність. Відсутність законодавчої бази не давала правової можливості вимагати певних стандартів цифрової обізнаності від студентів, проте зобов'язання викладачів та навчальних закладів щодо надання освітніх послуг у повному обсязі залишалися закріпленими законодавчо. Отже, основні труднощі полягали в недостатності контролю

за наявністю знань та навичок в студентів, якості наданих освітніх послуг, та об'єктивної оцінки знань студентів (відстеження копірайту, списування відповідей, та ін.).

Окрім технічного обладнання, задля засвоєння практичних навичок зі спортивно-педагогічних дисциплін потрібні спортивне обладнання, інвентар, спеціально організовані умови для фізичних навантажень, які, зрозуміло, відсутні в умовах звичайних житлових квартир та приватних будинків і повинні надаватися ЗВО як частина контракту з надання освітніх послуг. Студенти факультету фізичного виховання повинні не тільки навчитися самі використовувати спортивне обладнання та здати спортивні нормативи, а й мати досвід педагогічного контакту з учнями ЗОШ та навчанню під час педагогічної практики. Низька мотивація учнів до занять фізичною культурою, неусвідомлення батьками й адміністрацією шкіл важливості фізичного розвитку дитини, недостатнє фінансування, відсутність інвентарю та поганий стан адміністративного контролю за уроками фізкультури належать до наших застарілих проблем, до яких додалися рекомендації «сидіти вдома», закриття навіть безкоштовних просторів для тренувань – парків, спортзалів, та клубів тощо. Отже, карантинні умови ще більше сприяли гіподинамії серед населення взагалі та студентів ВНЗ зокрема.

Україні необхідна інтеграція у світовий освітній простір завдяки введенню єдиних з розвиненими країнами стандартів освіти (Глоба, 2019). Проте окрім стандартів, Україна ще повинна надати можливості використовувати світові надбання власним громадянам – економічно, законодавчо, та на рівні освітніх послуг.

Отже, у сфері фізичної освіти, окрім розробки й реалізації державної програми дистанційної безперервної освіти, потрібно викорінення протиріч в законодавстві про освіту в Україні та умов надання освітніх послуг закладами освіти (вимоги щодо придбання студентами телефонів та комп'ютерів відповідного рівня, забезпечення викладачів та кафедр мультимедійним обладнанням для запису відео-інструктажу тощо), професійний аналіз доцільності застосування та приведення нормативів дистанційності у відповідність з об'єктивними потребами кожної зі спортивно-педагогічних дисциплін – а задля цього доцільними є організація національних інтернет чи звичайних конференцій за участю науковців та фахівців за напрямками кожної зі спортивно-педагогічних дисциплін для розробки наукових основ нових навчальних планів та медіа-платформ з мультимедійними записами та формуванням державного стандарту баз даних з кожної дисципліни, а також для обговорення та створення варіативних методик з дистанційного навчання людей з різними рівнями фізичних здібностей, віком та потребами.

Можливості та науково обґрунтовані пропорції гібридної освіти (поєднання найкращих аспектів дистанційної та стаціонарної форм навчання) у сфері фізичного виховання є перспективою нашого подальшого дослідження.

Список використаної літератури

1. **Анонім.** Prometheus: PE101 Нова фізична культура. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+PE101+2020_T2/about. 2. **Глоба Г. В.** Аналіз статусу фізичного виховання взагаліноосвітніх школах Малайзії. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2019. №4 (91). С. 17-26. 3. **Діджитал-фізкультура** для школярів за участі зірок спорту: Освітній серіал. *Дія*. 2020. URL: https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-fizra?fbclid=iwar08iqbhaqv7_wrbwtww9tdmq_dagptvm9dj1kl97__qm7lkcjv nvthove. 4. **Інноваційні** уроки фізичної культури. Playlist. Офіційний канал Української Федерації «Спорт заради розвитку». 14.04.2020. URL: <https://www.youtube.com/channel/UCQ2lcxZ-jnWIrH-tT8YVPSA/featured?fbclid=IwAR3a7UMjvKYIXwZCBxXbZiS0WU07uNsbeU9Jh99QXOBMiJk THW4MK65aL1g>. 5. **Проблеми** впровадження дистанційного навчання в освітньому процесі вищих військових навчальних закладів та можливі шляхи їх вирішення. *Збірник матеріалів I-ої Міжнародної науково-практичної конференції / відповід. за випуск Тищенко М. Г.* Київ, 2017. URL: http://adl.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Mater_conf_Kyiv.pdf.

References

1. **Anonymous.** Prometheus: PE101 Nova fizychna kuljtura [Prometheus: PE101 New physical culture]. (2020). Retrieved from https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+PE101+2020_T2/about [in Ukrainian]. 2. **Ghloba, Gh. V.** (2019). Analiz statusu fizychnogho vykhovannja vzagaljnoosvitnikh shkolakh Malajziji [Analysis of the status of physical education in secondary schools in Malaysia]. *Dukhovnistj osobystosti: metodologhija, teorija i praktyka – Spirituality of personality: methodology, theory and practice*, 4 (91), 17-26 [in Ukrainian]. 3. **Didzhytal-fizkuljtura** dlja shkoljariv za uchasti zirok sportu: Osvitnij serial [Digital Physical Education for schoolchildren with the participation of sports stars: Educational series]. *Dija – Action*. Retrieved from https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-fizra?fbclid=iwar08iqbhaqv7_wrbwtww9tdmq_dagptvm9dj1kl97__qm7lkcjv nvthove [in Ukrainian]. 4. **Innovacijni** uroky fizychnoji kuljture. Playlist. Oficijnyj kanal Ukrajinskoji Federaciji «Sport zarady rozvytku» [Innovative physical education lessons. Playlist. Official channel of the Ukrainian Federation «Sport for Development»]. 14.04.2020. Retrieved from <https://www.youtube.com/channel/UCQ2lcxZ-jnWIrH-tT8YVPSA/featured?fbclid=IwAR3a7UMjvKYIXwZCBxXbZiS0WU07uNsbeU9Jh99QXOBMiJk THW4MK65aL1g> [in Ukrainian]. 5. **Problemy** vprovadzennja dystancijnogho navchannja v osvitnjomu procesi vyshhykh vijsjkovykh navchalnykh zakladiv ta mozhljvi shljakhy jikh vyrishennja [Problems of introduction of distance learning in the educational process of higher military educational institutions and possible ways to solve them]. (2017). *Zbirnyk materialiv I-oji Mizhnarodnoji naukovo-praktychnoji konferenciji –*

Proceedings of the I International Scientific and Practical Conference. Kyiv. Retrieved from http://adl.nuou.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Mater_conf_Kyiv.pdf [in Ukrainian].

Глоба Г. В., Діденко М. В. Аналіз проблеми низької результативності дистанційної освіти у сфері фізичного виховання студентів ЗВО України під час карантину COVID-19

У статті проаналізовані результати впровадження дистанційної освіти у сфері фізичного виховання студентів ВНЗ України на прикладі падіння успішності показників студентів Донбаського державного педагогічного університету зі спортивно-педагогічних дисциплін та запропоновано рекомендації щодо компенсації означених проблем: державне планування та підтримка (економічно, законодавчо, та на рівні освітніх послуг), організації конференцій для аналізу науково обґрунтованих пропорцій гібридної освіти для кожної зі спортивно-педагогічних дисциплін та розробки навчальних планів й медіа-платформ з мультимедійними записами та формуванням державного стандарту баз даних з кожної дисципліни.

Ключові слова: дистанційна освіта, фізичне виховання студентів ЗВО, критерії ефективності, професійні рекомендації щодо компенсації проблем.

Глоба Г. В., Діденко М. В. Анализ проблемы низкой результативности дистанционного образования в сфере физического воспитания студентов вузов Украины в условиях карантина COVID-19

В статье проанализированы результаты внедрения дистанционного образования в сфере физвоспитания студентов вузов Украины на примере падения успеваемости студентов Донбасского государственного педагогического университета и предложены рекомендации по компенсации указанных проблем: государственное планирование и поддержка (экономически, законодательно, и на уровне образовательных услуг), организации конференций для анализа научно обоснованных пропорций гибридного образования по каждой из дисциплин и разработке учебных планов и медиа-платформ и формированием государственного стандарта баз данных по каждой дисциплине.

Ключевые слова: дистанционное образование, физическое воспитание студентов вузов, критерии эффективности, профессиональные рекомендации по компенсации проблем.

Globa G., Didenko M. Analysis of the Problem of Low Effectiveness of Distance Education in the Field of Physical Education of Higher Education Students During the COVID-19 Quarantine

The abrupt transition to online education in 2020 was not successful in the field of physical education due to unsatisfactory conditions of private

premises for specialized sports (such as swimming, etc.), ban for practical classes without the supervision of a specialist due to safety rules, lack of sports equipment in private apartments, lack of provision of Ukrainian families with computers and telephones of the new generation or in sufficient quantities, lack of Internet access in 35% of families, inability to use sports facilities even for teachers for shooting video lessons, and etc. The article analyzes the results of the introduction of online education in the field of physical education of students of universities of Ukraine on the example of Donbas State Pedagogical University in sports and pedagogical disciplines and offers recommendations for compensation of these problems: state planning and support (economically, legislatively, and at the level of educational services), organization of conferences for analysis of scientifically sound proportions of hybrid education for each of sports and pedagogical disciplines, development of curricula and media platforms with multimedia recordings, and formation of state standard databases of each discipline.

Key words: online education, physical education of university students, efficiency criteria, professional recommendations for compensation of problems.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2020 р.

Прийнято до друку 24.12.2020 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Цибулько Г. Л.